

Τα ελληνικά καφέ της Αυστραλίας

[Πολιτισμός](#) / [Έκθεση φωτογραφίας](#)

Στην μακρινή Αυστραλία του παλιού καιρού μας ταξιδεύει η έκθεση **«Πουλώντας ένα αμερικάνικο όνειρο: Τα ελληνικά καφέ της Αυστραλίας»** στο Σίδνεϊ, στο Macquarie University Art Gallery. Πρόκειται για μία μεγάλη φωτογραφική έκθεση, αποτέλεσμα της έρευνας της γνωστής φωτογράφου Έφης Αλεξάκη και του ιστορικού Λέοναρντ Ζανιζέφσκι.

Καλύπτει περίοδο περίπου 140 χρόνων, από το 1870 έως σήμερα, και περιλαμβάνει μοναδικές ασπρόμαυρες εικόνες από την Ελλάδα, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, την Αίγυπτο αλλά και τις ΗΠΑ. Έτσι παρουσιάζεται η μεγάλη ιστορία των ελληνικών καφέ της Αυστραλίας, αλλά και τις σημαντικές επιρροές που άσκησαν στην κουλτούρα του τόπου.

Ακολούθως, η ίδια έκθεση θα κάνει τον γύρο της Αυστραλίας, καλύπτοντας δεκαετίες της έντονης παρουσίας τους στην πέμπτη ήπειρο, και προβάλλοντας τον τρόπο και το μέγεθος της επιρροής τους στην αυστραλιανή κουλτούρα. «Έχουμε συλλέξει χιλιάδες ιστορίες και χιλιάδες παλιές και νέες φωτογραφίες», θα πει η κ. Αλεξάκη.

Με την έκθεση αυτή, φωτίζεται ένα πάρα πολύ σπουδαίο κεφάλαιο, ο ρόλος των καφέ στη διαμόρφωση της αυστραλιανής κουλτούρας και ο ρόλος που έπαιξαν οι ιδιοκτήτες τους στην πλειονότητά τους Έλληνες μετανάστες της προπολεμικής περιόδου και της μαζικής μετανάστευσης. Καθρεφτίζεται το μεράκι των Ελλήνων μεταναστών να δώσουν μια άλλη διάσταση σε αυτό που ήταν ένα περιορισμένο και στερεότυπο μενού. Η άλλη διάσταση αφορούσε την καθαριότητα, τις μεγαλύτερες μερίδες των πιάτων, τα καλύτερης ποιότητας σερβίτσια, την καλή ποιότητα της μπριζόλας, κυρίως όμως τη ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα και την άψογη περιποίηση.

Τα καφέ ήταν τόπος συνάντησης, κοινωνικού χαρακτήρα, αλλά και επιχειρηματικών διαπραγματεύσεων, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο.

Στην αξιόλογη αυτή έκθεση υπάρχει ο κόσμος της παλιάς εποχής και της νεότερης σ' ένα δέσιμο που παρουσιάζει πραγματικά μεγάλο ενδιαφέρον. Μέσα από τις εικόνες του παρελθόντος ζωντανεύει ο κόσμος μιας άλλης εποχής, το ήθος, οι φιλοδοξίες και οι επιτεύξεις του. Δίνεται, ακόμη, η ιστορική διάσταση και ο κοινωνικός ιστός που ύφανε το υπόβαθρο της σημερινής κοινωνίας. Στην ύπαιθρο, ιδιαίτερα, όπου άνθισαν κυρίως τα καφέ, η ζωή και οι εμπειρίες των ντόπιων είναι άρρηκτα δεμένες με την παρουσία των καφέ στον τόπο τους.

Στην έκθεση αυτή, φωτίζονται οι προσπάθειες πολλών Ελλήνων μεταναστών να πραγματοποιήσουν το όνειρο που τους έφερε στους αντίποδες. Η σκληρή δουλειά, που συχνά τους υποχρέωνε να είναι οικοδεσπότες μιας ολόκληρης τοπικής κοινωνίας για χρόνια. Η ευγενής άμιλλα μεταξύ τους για το ποιος θα έχει την καλύτερη επίπλωση, το πιο εντυπωσιακό μπαρ, τα ωραιότερα φώτα, την πλουσιότερη βιτρίνα. Μιλούν για την περιορισμένη κοινωνική ζωή των γυναικών, οι περισσότερες από τις οποίες, παράλληλα με τα οικογενειακά τους καθήκοντα, εργάζονταν και στα καφέ.

Ανατρέχοντας στο υλικό της έκθεσης μαθαίνουμε πως στην ουσία τα ελληνικά καφέ στην Αυστραλία λειτούργησαν σαν «δούρειος ίππος» για την εισβολή του αμερικανισμού στον τομέα του φαγητού αλλά και των κοινωνικο - πολιτιστικών συνηθειών από τις αρχές του 20ού αιώνα. Από τα τέλη του 19ου αιώνα άρχισε να γίνεται αισθητή η ελληνική επιρροή στο φαγητό και την τροφοδοσία.

Τα ελληνικά καφέ της Αυστραλίας ήταν μέρος του παγκοσμίου φαινομένου της μοντέρνας εποχής. Δημιουργήθηκαν, λοιπόν, πολλά ελληνικά καφέ τα οποία έγιναν σημείο συνάντησης για φαγητό, καφέ, συνεστιάσεις, ραντεβού και οικογενειακές εκδηλώσεις.

Πολλές οικογενειακές φωτογραφίες εξάλλου έχουν τραβηχτεί σε τέτοιους χώρους. Δεν επρόκειτο για τα κλασικά ελληνικά καφεενεία, αλλά για ολόκληρες επιχειρήσεις τροφοδοσίας που πάντρευαν με επιτυχία, ελληνικά αλλά και στοιχεία από άλλες χώρες. Και φυσικά οι πελάτες τους δεν ήταν μόνο Έλληνες.

Πολύ σύντομα ωστόσο, και για το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα, τα ελληνικά καφέ μετατράπηκαν σε χώρους πώλησης του αμερικανικού ονείρου. Πήραν τη μορφή σαλούν κι άρχισαν να προσφέρουν ακριβό φαγητό, αμερικανική σόδα και παγωτά, μιλκ σέικ, προϊόντα που έρχονταν αποκλειστικά από τις ΗΠΑ.

Από το 1930 έως το 1960, που θεωρείται και η «χρυσή εποχή» των ελληνικών καφέ, η αμερικανική επιρροή στην τροφοδοσία συνδυάστηκε με άλλο ένα αμερικανικό επίτευγμα, τα σινεμά. Τα τζουκ μποξ που έπαιζαν ροκ εν ρολ απέκτησαν πρωταγωνιστικό ρόλο, ενώ ακόμη και η διακόσμηση παρέπεμπε πολύ περισσότερο σε Αμερική παρά σε Ευρώπη.

Έμελλε όμως να καταστραφούν από τον ίδιο σύμμαχο που τα στήριξε τις περιόδους της ακμής τους, δηλαδή την Αμερική. Σιγά σιγά τα ελληνικά καφέ άρχισαν να αντικαθίστανται από τις τεράστιες αλυσίδες φαστ φουντ και τα ακριβά εδέσματά τους να δίνουν τη θέση τους σε πρόχειρα και γρήγορα χάμπουργκερ και κλαμπ σάντουιτς.

πληροφορίες από: www.artgallery.mq.edu.au

Βασίλειος Χάδος

<http://bit.ly/130hqQK>